

Књига са којом се читалац управо сусреће једна је од оних ређих која се не мора читати од почетка. Шта више, њу и не треба читати прилежно страну по страну. Она служи да јој се у одређеном тренутку власник или читалац може обратити за сажето обавештење о неком уметничком добру, или за неки појединачни податак. Књига је посвећена првасходно уметничком завештању на тлу данашње српске државе. У њој се излажу основне чињенице о археолошким налазиштима, локалитетима са остацима римске цивилизације, најзначајнијим споменицима српске средњовековне уметности, уметничким остварењима насталим у временима турске и аустријске владавине нашим крајевима, епохи обнове Србије у XIX веку, па досеже и до наших дана. Аутор се трудио, разуме се, по својим критеријумима, да не пропусти важне споменике српске прошлости и садашњости, али и оних цивилизација које су претходиле доласку српских племена на Балкан. Књига, међутим, не говори о свим локалитетима на тлу данашње Србије, јер би за то била потребна вишетомна публикација.

Различите епохе из којих уметничка дела потичу, а посебно околност да је књига намењена и страном читаоцу, обавезује историјски пресек уметности на тлу данашње Србије за веома дуго временско раздобље.

Археолози су настојали да се о најстаријој прошлости нашег тла, колико је могуће, стекне права слика. Она је прилично мутна за старије камено доба – палеолит, јер су палеолитска налазишта у нас ретко испитивана (пећина Рисовача код Аранђеловца, Јеринино брдо у Градцу код Крагујевца). Најстаријим становницима наших крајева пећине су станишта,

The book which the reader has before him is one of the fairly rare ones which do not have to be read from the beginning. Moreover, it is not even necessary to read it studiously page by page. Its purpose is to provide, when needed, concise information on a work of art or an event. The book deals mainly with the artistic heritage in the territory of the present Serbian state. It supplies the basic information on prehistoric archaeological sites, on the remains of the Roman civilization, and on the most important monuments of Serbian art from various periods – from the medieval epoch, from the period of the Turkish and Austrian rule in Serbia, and from the times following the revival of Serbia in the 19th century to the present day. The author has sought to include all the valuable monuments of Serbia's past and present which he considered valuable, but he has also discussed the legacy of the civilizations that preceded the arrival of the Serbian tribes to the Balkan Peninsula. The book does not survey, however, all the sites in the territory of Serbia, for that would demand a publication in several volumes.

Since the book includes works of art from different epochs and is addressed also to the foreign reader, it has been thought necessary to offer a historical outline of the development of art in the territory of Serbia over the long chronological span it illustrates.

The archaeologists have taken pains to reconstruct, as far as possible, a reliable picture of the earliest past of the territory of Serbia. This picture is still rather blurred in the case of the Early Stone Age, for the Serbian Paleolithic sites have not been thoroughly explored (the Risovača cave near Aranđelovac, Jerinino Brdo near Kragujevac).

The period between 7000 and 6000 BC saw the emergence and development of the Lepenski Vir culture, so named after a site in the Iron Gates on the Danube. Its bearers were fishers, but they also